

Carex parviflora Host

Turzyca czarna

Synonim: *Carex nigra* Bell., non *C. nigra* Reichard

Rodzina: *Cyperaceae* – turzycowate

Status

W Polsce gatunek krytycznie zagrożony. W krajach ościennych: krytycznie zagrożony na Słowacji.

Rozmieszczenie geograficzne

Turzyca czarna rośnie w górach Europy Środkowej i Południowej: w Alpach, Apeninach, Karpatach, Pirenejach i w górach Pirin (Chater 1980).

Występowanie w Polsce

Należy do bardzo rzadkich składników flory Polski; ograniczona wyłącznie do Tatr Zachodnich. Znana zaledwie

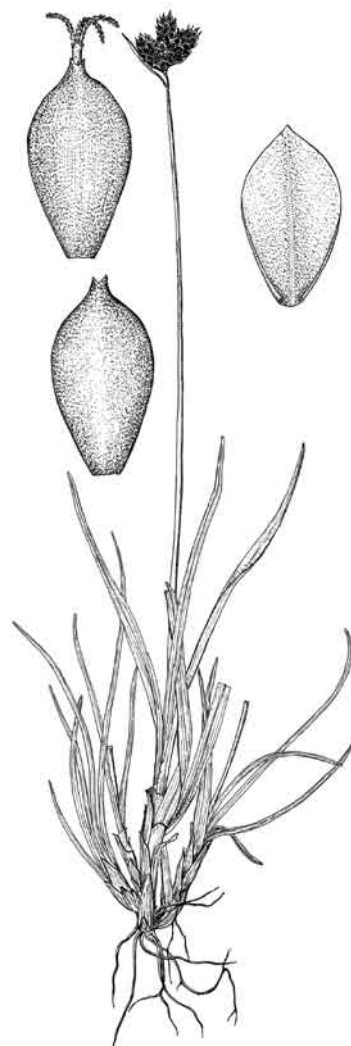
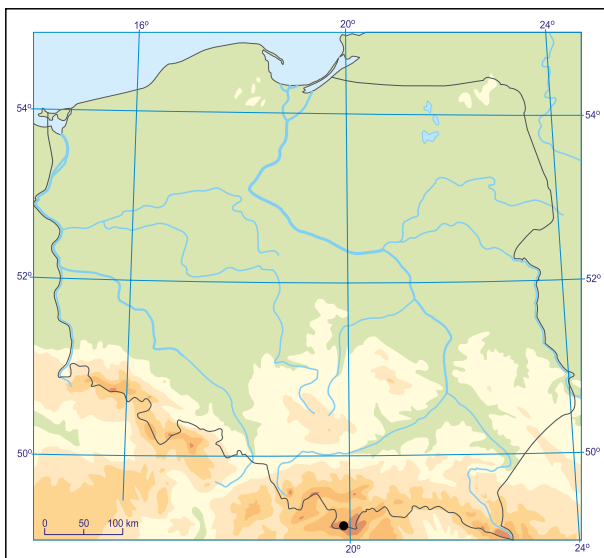
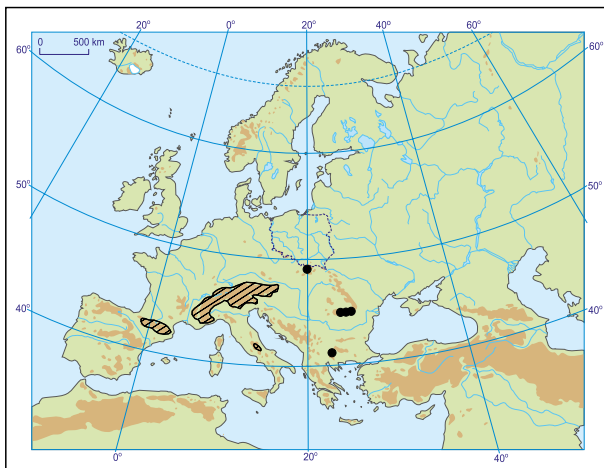
z kilku stanowisk położonych w masywie Czerwonych Wierchów: Ciemniak, około 2000 m n.p.m. (Pawłowski 1930b), Krzesanica, 2100–2128 m (Pawłowski 1925c), Dolina Litworowa, 1800 m (Delimat 1999) i 1835 m (Mirek i in. 2008d), Dolina Mułowa, 1790 m i 1810 m oraz poniżej Przełęczy Małołąckiej, około 1900 m (Mirek, Piękoś-Mirkowa 1988). Poza masywem Czerwonych Wierchów obserwowana tylko na jednym stanowisku w Dolinie Goryczkowej Świńskiej, 1628 m n.p.m. (Stachurska-Swakoń 2008a).

Siedliska i fitocenozy

Gatunek alpejski (wysokogórski). Rośnie w piętrze halnym, na podłożu wapiennym, na wilgotnych skałach i w wyleżyskach ze związku *Arabidion coeruleae* (Pawłowski 1956).

Morfologia i biologia

Niska, kępkowa bylina z bardzo krótkimi rozłogami. Łodyga osiąga 10–20 cm wysokości. Liście wąskie,

Fot. 297. *Carex parviflora* w Dolinie Mułowej w Tatrach (2008)

2–3 mm szerokości. Kłosa, o długości 5–7 mm, są siedzące i skupione w główkę po 3–4 na szczycie łodygi. Pęcherzyki, około 3 mm długości, są opatrzone bardzo krótkim dzióbkiem, czarniawe, tylko brzegiem i w dole żółtozielonawe. Roślina kwitnie w lipcu.

Charakterystyka populacji

Populacje są małe, złożone zwykle z kilkunastu osobników. W Dolinie Świńskiej w 2007 r. rosły zaledwie 3 małe kępki (Stachurska-Swakoń 2008a).

Zagrożenie i wskazania ochronne

Aktualnie turzycza czarna nie wydaje się bezpośrednio zagrożona. Jednakże, ze względu na bardzo mały obszar występowania oraz znikomą liczbę osobników, zaliczono ją – zgodnie z kryteriami klasyfikacji IUCN – do kategorii gatunków krytycznie zagrożonych. Wskazane jest podjęcie szczegółowych badań nad rozmieszczeniem i wielkością populacji tatrzańskich.

Zbigniew Mirek i Halina Piękoś-Mirkowa

Summary

In Poland *Carex parviflora* occurs only in a few locations in the alpine belt of the Western Tatras. It grows on humid rock, in plant communities of the alliance *Arabidion coeruleae*, associated with snow patches. Individual populations usually comprise ten to twenty plants. The species has been classified as critically endangered because of the very limited area of occurrence and extremely small populations.

Fot. 298. Widok na Dolinę Mułową w Tatrach